

Бранислава Стојковић, виши архивист

ЈУ Историјски архив „31. јануар“ Врање

Република Србија

branislava.arhiv@gmail.com

Приказ изложбе „Догодило се пре једног века”

Врање, 29. март 2024

Поводим обележавања јубилеја 62 године од оснивања Историјског архива „31. јануар“, у Галерији Народног музеја у Врању 29. марта 2024. године, у 13 часова, отворена је изложба „Догодило се пре једног века“. Аутори ове богате изложбене поставке су: архивски саветник Бранка Јаначковић, виши архивисти Бранислава Стојковић и Драгана Станисављевић, и архивист Бојана Митровић. Изложбу прати и каталог са текстом и богатим илустрованим садржајем у обиму од 74 страница. Поменутом изложбом докумената и фотографија обухваћене су 1923. и 1924. година, са намером да се обележи 930 година од првог помена Врања у изворним документима. Документи који су представљени сведоче о свакодневном животу обичних људи, о њиховом учешћу у политичком животу и њиховим привредним делатностима. Кроз опис докумената и фотографија аутори су представили живот и дешавања у тадашњем Врању. Тако су презентовани архивски документи на основу којих се могу схватити дешавања из области политике, друштвене делатности, привреде, културе, просвете, спорта, вере и других области у Врању током 1923. и 1924. године. Изложбена поставка у највећем делу настала је од докумената из ове установе културе, из којих се могу добити нова сазнања у расветљавању периода између два светска рата, илустрована на 30 паноа који садрже 136 документа. Поменути документи и фотографије истраживани су из 17 фондова из депоа Архива (од тога два лична фонда), Збирке *Varia* и Збирке фотографија. Сви представљени писани документи на изложби датирају из 1923. и 1924. године, док су фотографије настале у периоду између два светска рата и сликовито дочаравају и употпуњују тему ове изложбе. Осим из фондова и збирки представљени су и чланци из *Врањског гласника*, службеног листа Окружног одбора у Врању, преузетог из Народне библиотеке Србије за 1923. годину, а за 1924. годину из Националне и свеучилишне књижнице у Загребу.

Скупу се најпре обратио в. д. директор Историјског архива у Врању Ненад Јовић, који је рекао да Архив у Врању прикупља, чува, штити и сређује, а од ове године и дигитализује вредну архивску грађу и омогућава њено коришћење у научне и друге сврхе. Потом се у име аутора обратила архивист

Бојана Митровић, која је говорила о детаљима изложбе и нагласила да је њен циљ био да се помоћу докумената и фотографија дочара живот обичних људи у Врању 1923. и 1924. године. У наставку презентовања изложбе говорила је једна од ауторки, виши архивист Драгана Станисављевић, и прочитала песму учитеља Благоја К. Ристића „Жетварска песма”, која је настала 1924. године, а чува се у истоименом личном фонду, који је и представљен на једном од панона. Изложбу је отворио заменик градоначелника Милан Илић, а суграђани су имали прилику да је виде све до 30. априла 2024. године. Господин Илић истакао је значај Историјског архива као установе која чува архивску грађу, штити нашу прошлост од заборавља и промовише културно наслеђе, посебно поменувши изузетну сарадњу између града Врања и ЈУ Историјски архив „31. јануар“ у Врању. Догађају су присуствовали председница Скупштине Зорица Јовић, заменик председника Скупштине Драган Михајловић, градски већници Данијела Младеновић и Саша Стаменковић, директори јавних установа и многобројна публика.